

MEMORANDUM NÁRODA SLOVENSKÉHO -

prvý krok k slovenskej štátnosti

Po revolučných rokoch (1848-49) vzniká programový dokument, ktorý predkladajú slovenskí národovci monarchii. Ten určuje smerovanie k svojbytnosti slovenského národa a jeho rovnoprávnosť v rámci Uhorska. Dodnes tento dokument patrí k tým najvýznamnejším v slovenských dejinách, pretože predurčil cestu k našej štátnosti. Memorandum národa slovenského prijalo Slovenské národné zhromaždenie, ktoré sa konalo 6. a 7. júna 1861 v Turčianskom Svätom Martine.

Memorandum národa slovenského a jeho požiadavky:

Memorandum nastolilo požiadavku samostatného Okolia – územného celku, na ktorom žil slovenský národ.

Memorandum ďalej žiadalo zákonné uznanie národnej osobitosti a suverenity slovenského národa na danom území.

Ďalej sa v Memorande žiadalo:

- Aby bola v Okolí vyhlásená za úradnú reč slovenčina a aby úrady, súdy a školy v oblasti Okolia prešli do slovenských rúk.
- Aby maďarčina ostala diplomatickou rečou, avšak bez ujmy na rečových právach ostatných národností.
- Aby sa zrušili všetky vtedajšie zákony, ktoré neuznávali národnostnú rovnoprávnosť.
- Aby sa zákony vydávali aj v úradnom slovenskom preklade.
- Aby sa zriadila slovenská právnická akadémia.
- Aby si Slováci mohli slobodne zakladať literárne a osvetové spolky.

- Aby aj slovenské obce mimo Okolia a neslovenské obce na území Okolia mohli používať slobodne svoju materinskú reč.
- Aby si pri prípadnej reorganizácii hornej snemovne dostali i Slováci primerané zastúpenie.

V záverečnom bode Memoranda sa vyhlasuje, že v zápase o občianske práva Slovákov chce slovenský národ stáť po boku všetkých ostatných uhorských národov. Toto zameranie Memoranda úplne vystihuje jeho záverečné heslo: „Jedna, slobodná, konštitucionálna vlasť a v nej sloboda, rovnosť a bratstvo národov.“

Hlavným osnovateľom programového dokumentu bol Štefan Marko Daxner. O memorandum sa opierali zakladatelia Matice slovenskej v roku 1863 i zakladatelia Slovenskej národnej strany v roku 1871. Požiadavky obsiahnuté v memorande zostali základným programovým cieľom slovenských národovcov v období do vypuknutia prvej svetovej vojny, keď vrcholila maďarizácia na slovenskom území.

Druhé Memorandum národa slovenského bolo prijaté v Martine v júni 1991. Národná rada Slovenskej republiky v roku 1993 rozhodla, že 7.jún bude pamätným dňom, kedy si budú obyvatelia Slovenska pripomínať tieto významné udalosti z druhej polovice 19.storočia, ktoré sa výrazne podpísali pod vznik Slovenskej republiky.